

Commissie auteursrecht

Advies aan de Minister van Veiligheid en Justitie over de Europese voorstellen voor een richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt en een verordening voor bepaalde online uitzendingen van omroeporganisaties

31 mei 2017

Inhoudsopgave

I.	Advisering en werkwijze commissie auteursrecht	3
I.1	Advisering	3
I.2	Beraadslaging commissie auteursrecht	3
I.3	Plan van aanpak en opbouw advies	4
II.	Algemene opmerkingen over de Europese hervormingsvoorstellen	6
III.	Voorstel voor een richtlijn inzake auteursrechten in de DSM	8
III.1	Beperking voor tekst- en datamining (art. 3 DSM-richtlijnvoorstel)	8
III.2	Onderwijsexceptie (art. 4 DSM-richtlijnvoorstel)	9
III.3	ECL-regeling voor out-of-commerce werken (artt. 7-9 DSM-richtlijnvoorstel)	11
III.4	Uitgeversrecht (art. 11 DSM-richtlijnvoorstel)	12
III.5	'Value gap'-bepaling (art. 13 DSM-richtlijnvoorstel)	13
IV.	Voorstel voor een verordening voor bepaalde online omroepzendingen	15
Bijlage: Uittreksel van relevante overwegingen en bepalingen uit het Voorstel voor een richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt (COM(2016) 593 def.)		18

I. Advisering en werkwijze commissie auteursrecht

I.1 Advisering

De commissie auteursrecht is een bij wet ingesteld adviescollege dat de Minister van Veiligheid en Justitie in Nederland adviseert op het terrein van het auteursrecht en de naburige rechten. De commissie auteursrecht heeft kennis genomen van het voorgestelde pakket hervormingsmaatregelen dat op 14 september 2016 door de Europese Commissie (hierna: EC) is gepresenteerd. Dit pakket bestaat uit voorstellen voor een richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt (de Nederlandse vertaling van ‘*Digital Single Market*’, hierna: DSM),¹ voor een verordening voor bepaalde online uitzendingen van omroeporganisaties;² en voor een richtlijn en verordening ter implementatie van het Leesgehandicaptenverdrag (Verdrag van Marrakesh).³ Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft de commissie auteursrecht gevraagd vanuit haar specifieke deskundigheid te adviseren over de belangrijkste aspecten van dit pakket aan auteursrechtelijke hervormingsmaatregelen. Met dit advies voldoet de commissie auteursrecht aan dat verzoek.

I.2 Beraadslaging commissie auteursrecht

De commissie auteursrecht heeft beraadslaagd over de Europese hervormingsplannen in haar vergaderingen op 7 oktober 2016, 11 november 2016, 17 maart 2017 en 8 mei 2017. De samenstelling van de commissie auteursrecht is als volgt: prof. mr. M. de Cock Buning (voorzitter), prof. mr. P.H. Blok, mr. T.H. Tanja-van den Broek, mr. B.J. Drijber, prof. mr.

¹ Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt, Brussel, 14 september 2016, COM(2016) 593 def.

² Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van voorschriften inzake de uitoefening van auteursrechten en naburige rechten die van toepassing zijn op bepaalde online-uitzendingen van omroeporganisaties en doorgifte van televisie- en radioprogramma's, Brussel, 14 september 2016, COM(2016) 594 def.

³ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de grensoverschrijdende uitwisseling tussen de Unie en derde landen van exemplaren in toegankelijke vorm van bepaalde door het auteursrecht en naburige rechten beschermde werken en ander materiaal ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben, Brussel, 14 september 2016, COM(2016) 595 def; Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake bepaalde toegestane vormen van gebruik van door auteursrechten en naburige rechten beschermde werken en ander materiaal ten behoeve van personen die blind zijn, visueel gehandicapt of anderszins een leeshandicap hebben, en tot wijziging van Richtlijn 2001/29/EG betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij, Brussel, 14 september 2016, COM(2016) 596 def.

M.M.M. van Eechoud, prof. mr. A.A. Quaedvlieg, prof. mr. M.R.F. Senftleben en prof. mr. D.J.G. Visser.⁴ Secretaris van de commissie auteursrecht is dr. S.J. van Gompel (verslaglegging). Namens het Ministerie van Veiligheid en Justitie waren mr. C.B. van der Net en mr. A.G.I. Terhorst aanwezig bij de vergaderingen.

1.3 Plan van aanpak en opbouw advies

De commissie auteursrecht vindt het niet nodig om over alle vier hervormingsvoorstellen te adviseren. De voorgestelde richtlijn en verordening ter implementatie van het Leesgehandicaptenverdrag zijn weinig controversieel en zullen tijdens het wetgevingsproces waarschijnlijk niet al te veel vragen oproepen. Naar verwachting zal dit anders zijn met de voorstellen voor een richtlijn inzake auteursrechten in de DSM en een verordening voor bepaalde online uitzendingen van omroeporganisaties. In dit advies wordt daarom alleen ingegaan op de twee laatstgenoemde voorstellen.

Wat betreft het voorstel voor een richtlijn inzake auteursrechten in de DSM (hierna: DSM-richtlijnvoorstel), meent de commissie auteursrecht dat het bovendien het meest zinvol is zich in haar advies te richten op de meest in het oog springende bepalingen van dat voorstel. Dat zijn naar het oordeel van de commissie auteursrecht de volgende onderdelen:

- Beperking voor tekst- en datamining (art. 3 DSM-richtlijnvoorstel)
- Onderwijsexceptie (art. 4 DSM-richtlijnvoorstel)
- ECL-regeling voor out-of-commerce werken (artt. 7-9 DSM-richtlijnvoorstel)
- Uitgeversrecht (art. 11 DSM-richtlijnvoorstel)
- ‘Value gap’-bepaling (art. 13 DSM-richtlijnvoorstel)

De commissie auteursrecht stelt in het advies twee vragen centraal: (i) hoe beoordeelt de commissie auteursrecht de genoemde bepalingen uit het DSM-richtlijnvoorstel en de voorgestelde verordening voor bepaalde online uitzendingen van omroeporganisaties binnen de context van de bestaande Europese (auteursrechtelijke) regelgeving in het algemeen en in het licht van de daaraan ten grondslag liggende beleidsdoeleinden in het bijzonder? (ii)

⁴ Ondanks dat niet altijd in voltallige samenstelling is vergaderd, heeft ieder commissielid inbreng gehad in de totstandbrenging van dit advies.

waartoe zouden in voorkomend geval de bepalingen uit het DSM-richtlijnvoorstel kunnen leiden bij implementatie ervan in de Nederlandse wetgeving?

Na dit inleidende hoofdstuk worden eerst de algemene indrukken van de commissie auteursrecht op de Europese hervormingsvoorstellen uiteengezet (hoofdstuk II). Daarna worden de relevante bepalingen uit het DSM-richtlijnvoorstel (hoofdstuk III) en de voorgestelde verordening voor bepaalde online uitzendingen van omroeporganisaties (hoofdstuk IV) afzonderlijk besproken.

II. Algemene opmerkingen over de Europese hervormingsvoorstellen

De commissie auteursrecht meent dat de nieuwe wetgevingsvoorstellen uit Europa getuigen van een eerste – zij het voorzichtige – stap om de uitdagingen van de digitale omgeving aan te pakken. Gezien de diversiteit tussen de 28 lidstaten is het een zinvol maar ook ambitieus streven om in Europa een digitale eengemaakte markt ten aanzien van het auteursrecht te willen creëren. De maatregelen die nu worden voorgesteld zijn weliswaar bescheiden van aard en vormen slechts kleine stapjes in de richting van een DSM, maar de commissie auteursrecht beseft dat verdergaande voorstellen op dit moment politiek gezien niet realistisch en dus onhaalbaar zijn.

Een gevolg van deze aanpak is wel dat de Europese wetgever zich steeds verder in detailregelingen van allerlei aard begeeft, zonder te werken aan een richtinggevend kader voor het auteursrecht. Recht kan echter niet zonder dergelijke kaders, en ooit zal ook het Europese auteursrecht deze opgave niet langer uit de weg kunnen gaan. De vraag is of de wetgever niet het gevaar loopt om dan zichzelf tegen te komen, als eerder detailregelingen zijn ingevoerd die zich bij nader inzien slecht verdragen met algemene beginselen of uitgangspunten.

Een ander gevaar dat dreigt is dat een gedeelte van de voorstellen al is achterhaald voordat de maatregelen zijn aangenomen.

De commissie auteursrecht wijst op de mogelijke, onbedoelde reflexwerking die kan uitgaan van de introductie van verplichte, specifiek verwoorde beperkingen, zoals voor tekst- en datamining en onderwijsactiviteiten (artt. 3 en 4 DSM-richtlijnvoorstel). Door op deze terreinen beperkingen te introduceren wordt immers de suggestie gewekt dat er op de betrokken terreinen sprake is van auteursrechtelijk relevante handelingen, maar bij bijvoorbeeld tekst- en datamining is het niet zonder meer zeker dat daarvan (in alle gevallen) sprake is. Het is immers niet geheel uitgesloten dat (bepaalde) reproductiehandelingen die aan het proces van tekst- en datamining vooraf gaan onder de tijdelijke kopieerexceptie of een andere beperking van art. 5 Auteursrechtlijn vallen. Bovendien neemt de introductie van een beperking voor niet-commerciële vormen van tekst- en datamining door wetenschappelijke instituties de rechtsonzekerheid weliswaar weg voor het specifieke terrein waarop de beperking ziet, maar niet voor tekst- en dataminingactiviteiten die daarbuiten vallen. Dit probleem is onlangs ook gesignaleerd in het rapport van de JURI commissie van het Europees Parlement, waarin juist op dit punt een algemenere exceptie wordt voorgesteld,

die geldt voor een ieder die tekst- en datamining activiteiten wil ontplooiën. De commissie auteursrecht adviseert de Minister in dit verband om de richtlijngever te wijzen op het gevaar van een mogelijke *a contrario*-redenering. De introductie van een nieuwe beperking voor tekst- en datamining mag er niet toe leiden dat tekst- en datamining activiteiten die buiten de beperking vallen, maar die feitelijk geen inbreuk op het auteursrecht maken, niet langer worden toegestaan. Dat zou een onwenselijke ontwikkeling zijn die bovendien tegengesteld lijkt aan de bedoeling van de richtlijngever zelf.

Belangrijk is ook de vraag hoe de voorgestelde beperkingen zich verhouden tot bestaande beperkingen op het auteursrecht. Deze vraag speelt in het bijzonder tussen de in artt. 3 en 4 DSM-richtlijnvoorstel voorgestelde beperkingen voor tekst- en datamining en onderwijsactiviteiten enerzijds en de bestaande onderwijs- en onderzoeksexcepties in art. 9 sub b Databankenrichtlijn (Richtlijn 96/9/EG) en art. 5 lid 3 sub a Auteursrechtrichtlijn (Richtlijn 2001/29/EG) anderzijds. De richtlijn zou hierin meer duidelijkheid kunnen bieden. Daarbij merkt de commissie auteursrecht nog op dat de bestaande onderwijs- en onderzoeksexcepties weliswaar breder zijn geformuleerd, maar ook facultatief en niet dwingendrechtelijk zijn. Door het verplichte karakter en de dwingendrechtelijke aard lijken de voorgestelde beperkingen voor tekst- en datamining en onderwijsactiviteiten dus wel in een belangrijke lacune te voorzien, met name omdat het niet langer is toegestaan de genoemde beperkingen contractueel of technisch uit te sluiten.

Verder vindt de commissie auteursrecht dat in het DSM-richtlijnvoorstel en de bijbehorende *Impact Assessment* meer aandacht mag worden gegeven aan de vraag hoe de voorstellen zich tot de fundamentele rechten verhouden, althans voor zover een voorgestelde bepaling daar direct aan raakt. Dit lijkt het geval te zijn bij het voorgestelde uitgeversrecht en de 'value gap'-bepaling (artt. 11 en 13 DSM-richtlijnvoorstel). De toelichting op het richtlijnvoorstel bevat slechts een enkele alinea over de verhouding van het voorstel tot de fundamentele rechten (op pp. 10-11). De commissie auteursrecht meent dat het voorstel in elk geval zou moeten expliciteren dat de richtlijn onverlet laat dat toetsing aan de grondrechten in specifieke gevallen de exclusieve rechten opzij kan zetten.

Tot slot merkt de commissie auteursrecht op dat van een aantal voorgestelde bepalingen het effect op de interne markt nog onvoldoende is onderzocht.

III. Voorstel voor een richtlijn inzake auteursrechten in de DSM

Zoals in de introductie is uiteengezet kiest de commissie auteursrecht voor een bespreking van de meest relevante bepalingen van het richtlijnvoorstel. Dit hoofdstuk zal daarom alleen ingaan op de voorstellen voor een beperking voor tekst- en datamining (para. III.1), de onderwijsexceptie (para. III.2), de ECL-regeling voor *out-of-commerce* werken (para. III.3), het uitgeversrecht (para. III.4) en de ‘*value gap*’-bepaling (para. III.5).

III.1 *Beperking voor tekst- en datamining (art. 3 DSM-richtlijnvoorstel)*

De commissie auteursrecht vindt het zeker nuttig dat er in EU verband duidelijkheid wordt gecreëerd over de mogelijkheden van tekst- en datamining. Dit kan rechtsonzekerheid wegnemen. In Nederland bestaat thans nog geen wettelijke beperking voor tekst- en datamining. In de praktijk lijkt met name behoefte te bestaan aan middelen om het contractueel of technisch verbieden door rechthebbenden van tekst- en datamining tegen te gaan. In dit verband heeft een verplichte, dwingendrechtelijke beperking die voorkomt dat tekst- en datamining contractueel of technisch is te verbieden inderdaad meerwaarde.

De commissie auteursrecht vraagt zich evenwel af of duidelijk is welke grenzen door de voorgestelde regeling worden getrokken. Zoals hiervoor reeds opgemerkt (Hoofdstuk II) is de commissie auteursrecht met name alert op een mogelijk onbedoelde reflexwerking van de voorgestelde bepaling. Voorkomen moet worden dat niet auteursrechtelijk relevante tekst- en datamining activiteiten die buiten de beperking vallen op grond van een *a contrario*-redenering worden verboden. Er moet zorgvuldig in kaart worden gebracht wat de databankrechtelijke implicaties zijn van de voorgestelde regeling. Zo laat overweging 8 uit de considerans van het DSM-richtlijnvoorstel tekst- en datamining van niet auteursrechtelijk beschermd materiaal weliswaar uitdrukkelijk onverlet, maar het probleem is juist dat dergelijk gebruik mogelijk onverenigbaar is met het *sui generis* databankenrecht. De voorgestelde bepaling zou de bestaande ruimte voor tekst- en datamining in ieder geval niet verder moeten inperken, mede gezien de daaraan kennelijk ten grondslag liggende gedachtegang van de EC. Het is wenselijk dat meer inzicht wordt gegeven in wat auteursrechtelijk en databankrechtelijk gezien wel/niet is toegestaan bij gebruik van werken voor tekst- en datamining en welke tekst- en datamining activiteiten buiten de voorgestelde beperking mogelijk blijven.

Uiteindelijk zal in het richtlijnvoorstel een goede balans gevonden moeten worden tussen de bescherming van rechthebbenden enerzijds en de belangen van gebruikers en het algemeen publiek om tekst- en datamining activiteiten te kunnen ontplooiën anderzijds. De commissie auteursrecht vindt dat als het huidige voorstel aanleiding geeft tot te veel rechtsonzekerheid, het legitiem is om conform het voorstel van de JURI commissie van het Europees Parlement te kijken of het haalbaar is om een ruimere tekst- en datamining exceptie te creëren. Om tegemoet te komen aan de gerechtvaardigde belangen van rechthebbenden zouden daarbij (mogelijk) een aantal beperkende voorwaarden kunnen worden gesteld, zoals voorwaarden over de tijdelijkheid van gebruik en opslag.

III.2 Onderwijsexceptie (art. 4 DSM-richtlijnvoorstel)

De commissie auteursrecht wijst op het belang van een goed werkende onderwijsexceptie in het systeem van het Europese auteursrecht. Nederland zelf kent al een goede regeling voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde materialen in het onderwijs. Naast een wettelijke onderwijsexceptie heeft Nederland een readerregeling die ook betrekking heeft op het digitale gebruik van studiematerialen (Stichting Pro) plus een relatief breed ondersteund *open access* beleid, waardoor universiteiten steeds meer *e-books* toegankelijk kunnen maken. De vraag is of dit onder de voorgestelde beperking nog kan en of het Nederlandse systeem hiermee niet onder druk komt te staan.

Uitgaande van de in Nederland al bestaande regelingen, ziet de commissie auteursrecht meerwaarde in de mogelijkheden die de bepaling opent voor grensoverschrijdend gebruik. Op zich zelf genomen zou het daarvoor niet nodig zijn een verplichte beperking te introduceren. De bepaling in het voorgestelde lid 3 (eventueel in combinatie met enkele minimumvoorwaarden) zou volstaan. Vanuit Unierechtelijk perspectief voorziet de voorgestelde regeling als geheel echter in een belangrijke behoefte bij het creëren van een interne markt voor onderwijs, omdat lidstaten die thans nog geen onderwijsexceptie kennen worden verplicht een dergelijke exceptie in hun wet op te nemen. Daarnaast is een voordeel dat de beperking van dwingendrechtelijke aard is, opdat de onderwijsexceptie niet contractueel of technisch kan worden uitgesloten.

De commissie auteursrecht benadrukt evenwel dat de gewenste harmonisatie niet wordt bereikt als er omtrent de onderwijsexceptie *opt out*- en keuzemogelijkheden blijven bestaan (zoals voorzien in lid 2). De commissie auteursrecht wijst erop dat het huidige voorstel teveel

opties open laat. Zij meent dat invoering van een onderwijsexceptie niet afhankelijk moet zijn van de vraag of er in de praktijk een goedkopere licentieregeling of readerregeling voorhanden is. Dit zou een verschraling van de bestaande onderwijsexceptie zijn en aanleiding geven tot meer rechtsonzekerheid. De geboden keuzemogelijkheden zouden voorts kunnen leiden tot waarschijnlijk onbedoelde concurrentievoordelen op het gebied van *e-learning*: in een lidstaat waar niet wordt voorzien in een billijke vergoeding voor het gebruik van werken onder de exceptie kan een universiteit in principe goedkopere *e-learning* modules aanbieden dan in een lidstaat waar wel een billijke vergoeding wordt vereist. Bovendien kan een universiteit in een lidstaat die volledig steunt op de onderwijsexceptie een compleet aanbod aan studiematerialen beschikbaar stellen, terwijl dat niet mogelijk is in een lidstaat waar licentieregelingen gelden en het aanbod daardoor is beperkt tot materialen die binnen de licenties vallen.

De commissie auteursrecht is bovendien van oordeel dat, teneinde de bepaling het gewenste effect te kunnen laten hebben, het bestaande begrip “illustratie bij het onderwijs” ruim moet worden blijven geïnterpreteerd. Dit begrip bepaalt immers in grote mate de reikwijdte van de onderwijsexceptie. In het algemeen lijkt het opnemen van een afbeelding door een docent in een PowerPointpresentatie wel onder de exceptie te vallen. Maar of andere activiteiten ook zijn toegestaan zal in belangrijke mate afhangen van de vraag of de exceptie restrictief of met de nodige soepelheid moet worden geïnterpreteerd. Zo is het nog onzeker of het één-op-één overnemen van artikelen op Blackboard of het verlenen van toegang tot *e-books* ook onder de beperking valt. Dit zijn vormen van gebruik die, mits passend binnen de readerregeling of de *open access* voorwaarden, thans wel zijn toegestaan in Nederland. In de praktijk wordt door Nederlandse universiteiten dan ook veelvuldig gebruik gemaakt van deze regelingen.

Daarnaast wijst de commissie auteursrecht op de mogelijke risico's van het gebruik van de term “*fair compensation*” ter aanduiding van de billijke vergoeding als bedoeld in lid 4 van de voorgestelde bepaling. Het gevaar daarvan is dat voor het bepalen van de hoogte van de vergoedingen de jurisprudentie van het HvJ EU over “*fair compensation*” die we kennen van de diverse thuiskopiezaken leidend zal worden. Dit zou kunnen betekenen dat ook voor de uitleg van het begrip binnen de context van de onderwijsexceptie wordt aangesloten bij de schade die rechthebbenden lijden door het toegestane gebruik. Dit zou haaks kunnen staan op het beleid om onderwijsmiddelen laagdrempelig en goedkoop beschikbaar te laten zijn. Daarnaast heeft het Hof van Justitie van de EU onlangs beslist dat de “*fair compensation*” niet

uit de algemene middelen mag worden bekostigd (HvJ EU 9 juni 2016, zaak C-470/14, EGEDA). Daarvan zou in de context van een onderwijsexceptie echter indirect wel degelijk sprake kunnen zijn. Anderzijds merkt de commissie auteursrecht op dat het voordeel van de term “*fair compensation*” is, dat wel precies duidelijk is wat ermee wordt bedoeld. Het introduceren van een nieuwe term ter aanduiding van de billijke vergoeding zou wellicht tot meer rechtsonzekerheid kunnen leiden. Daarnaast hangt de geschiktheid van de term “*fair compensation*” tevens af van de uiteindelijke reikwijdte van de beperking. Als de uitzondering breed wordt uitgelegd en daardoor eerder raakt aan primaire exploitatie, zal er wellicht meer reden zijn om aan te sluiten bij het schadebegrip. Het is daarom lastig hierover in algemene termen te adviseren. De commissie auteursrecht meent evenwel dat het goed is haar gedachtegang over de term “*fair compensation*” als aandachtspunt mee te geven.

III.3 *ECL-regeling voor out-of-commerce werken (artt. 7-9 DSM-richtlijnvoorstel)*

De commissie auteursrecht constateert dat de voorgestelde ECL-regeling voor *out-of-commerce* werken aansluit bij het kabinetsvoornemen om in Nederland een ECL-regeling voor digitalisering en ontsluiting van de collecties door erfgoedinstellingen te introduceren. De voorgestelde regeling bevat zodanige formaliteiten en voorwaarden, dat dit de vraag oproept of de regeling in de praktijk wel effectief zal blijken of zelfs ongewenste effecten zal hebben. De commissie auteursrecht meent dat de verificaties die zijn vereist om vast te stellen of een werk *out-of-commerce* is en de diverse aankondigingsverplichtingen te ver gaan. Voorts vraagt de commissie auteursrecht zich af of de voorwaarden dat werken pas *out-of-commerce* zijn als zij niet meer beschikbaar zijn voor het publiek ‘in alle bijbehorende vertalingen, versies en uitingen’ (voorgestelde art. 7 lid 2) en dat erfgoedinstellingen de benodigde licenties in de lidstaat van eerste publicatie van het werk of de gewone verblijfplaats van de producent moeten aanvragen (voorgestelde art. 7 lid 4) niet te streng zijn en daardoor voorbij gaan aan het doel van de voorgestelde regeling, namelijk om het gebruik van *out-of-commerce* werken door erfgoedinstellingen te faciliteren.

III.4 *Uitgeversrecht (art. 11 DSM-richtlijnvoorstel)*

De commissie auteursrecht constateert dat persuitgevers worden geconfronteerd met daling van inkomsten en druk op de pluriformiteit van de pers. De richtlijnggever probeert met het voorgestelde verbodsrecht de huidige problemen voor persuitgevers het hoofd te bieden. De commissie auteursrecht betwijfelt of het toekennen van een eigen naburig recht aan persuitgevers het geëigende middel daarvoor is, aangezien de problematische situatie voor persuitgevers mede is veroorzaakt door structurele veranderingen in het lezersgedrag en in de advertentiemarkt.

In de *Impact Assessment* staat dat het uitgeversrecht is voorgesteld om de pluriforme kwaliteitspers in stand te houden en uitgevers in staat te stellen om makkelijker op te kunnen treden tegen inbreuk. De commissie auteursrecht is van oordeel dat in het voorstel onvoldoende is gemotiveerd hoe een exclusief verbodsrecht zou kunnen bijdragen aan het in stand houden van de geschreven kwaliteitsjournalistiek. Dit spreekt niet vanzelf. In de eerste plaats kunnen uitgevers zich vaak al beroepen op auteursrecht dat door overdracht is verkregen van journalisten en fotografen. Dat zou voor hen voldoende moeten zijn om handhavend te kunnen optreden tegen inbreukmakers. In de tweede plaats laten de ontwikkelingen in Duitsland en Spanje duidelijk zien dat de introductie van een nieuw uitgeversrecht ook negatieve consequenties kan hebben. Zo verbiedt het *Leistungsschutzrecht* in Duitsland om bij hyperlinks naar nieuwsberichten tekstfragmenten over te nemen die meer dan zeven woorden bevatten. In Nederland wordt thans meestal aangenomen dat dergelijke tekstfragmenten onder het citaatrecht vallen. De commissie auteursrecht is bezorgd over mogelijke onvoorziene en onbedoelde gevolgen van het voorgestelde uitgeversrecht en meent dat ervoor moet worden gewaakt dat handelingen die thans zijn toegestaan ook mogelijk zullen blijven onder het voorgestelde uitgeversrecht. Het recht zou in ieder geval niet te ruim moeten worden uitgelegd.

De commissie auteursrecht signaleert dat de voorgestelde regeling ziet op een bredere categorie van persuitgevers dan de kwaliteitspers. Ook roept het voorstel verschillende vragen op. Zal het creëren van een IE-recht voor uitgevers de pluriformiteit in de media kunnen beschermen? Komt het uitgeversrecht de samenleving ten goede? En zal de positie van journalisten veranderen onder de voorgestelde regeling?

De commissie auteursrecht gaat ervan uit dat het voorgestelde uitgeversrecht vooral is ingegeven door de behoefte van persuitgevers om financieel te kunnen meedelen in de

inkomsten van de grotere nieuws-*aggregators*, zoals Google News. De gedachte is dat persuitgevers sterker zouden staan als zij, net zoals platenproducenten en omroeporganisaties, op grond van een eigen recht met internetplatforms over eventuele vergoedingen zouden kunnen onderhandelen. Dit argument zal gebruikt kunnen worden door alle exploitanten die thans nog niet over een eigen recht beschikken. De commissie auteursrecht begrijpt dat grote bedrijven zoals Google een financiële bijdrage voor het gebruik van tekstfragmenten wel zullen kunnen dragen, maar dat dit mogelijk anders zal zijn voor de kleinere spelers. Het gevaar bestaat dat die het moeilijk gaan krijgen of potentieel zelfs zullen verdwijnen door de introductie van een nieuw uitgeversrecht. Dit zou slecht zijn voor de pluriformiteit van het nieuwsaanbod. Het voorstel zal dan zelfs een negatief effect hebben op het door de EC nagestreefde beleidsdoel.

Indien het werkelijke pijnpunt voor persuitgevers is dat het in de praktijk soms lastig is om te bewijzen dat zij over de benodigde rechten beschikken, dan zou een praktisch werkbaar alternatief kunnen worden gevonden in het voorstel van de JURI commissie van het Europees Parlement om een wettelijke presumptie te creëren dat de rechten bij de uitgevers liggen.

III.5 'Value gap'-bepaling (art. 13 DSM-richtlijnvoorstel)

De commissie auteursrecht heeft op zichzelf begrip voor het feit dat de EC een oplossing probeert te vinden voor het in art. 13 DSM-richtlijnvoorstel benoemde probleem dat rechthebbenden van mening zijn onvoldoende te kunnen meeprofiteren van de door internetplatforms gegenereerde inkomsten voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde content. Zij maakt evenwel de volgende kritische kanttekeningen bij de voorgestelde bepaling.

Het is lastig om grip te krijgen op art. 13 DSM-richtlijnvoorstel. De bepaling is vaag en open geformuleerd. Op het eerste gezicht is niet duidelijk wat onder de plicht tot het verzekeren van “de werking van overeenkomsten met rechthebbenden voor het gebruik van hun werken of andere materialen” moet worden verstaan. De commissie auteursrecht leest in het voorgestelde art. 13 geen vergoedingsaanspraak van rechthebbenden op internetplatforms. Er wordt geen recht op een billijke vergoeding gecreëerd en de handelingen van internetplatforms worden ook niet als een auteursrechtelijk relevante mededeling aan het publiek aangemerkt. Maar voor zover een vergoedingsaanspraak wel wordt beoogd, is de

grondslag ervoor onduidelijk. De bepaling en het doel van art. 13 moeten duidelijk zijn, anders leidt dit tot rechtsonzekerheid.

Ook lezing van overweging 38 leidt niet tot een groter begrip.

De commissie auteursrecht vindt dat de richtlijngever zou moeten verduidelijken hoe het voorgestelde art. 13 zich verhoudt tot het recht van mededeling aan het publiek uit de Auteursrechtlijn enerzijds en de *hosting safe harbor* uit de e-commercerichtlijn anderzijds. De commissie auteursrecht vraagt zich af of het richtlijnvoorstel wellicht zo moet worden gelezen dat zowel de *hosting safe harbor* als het auteursrechtelijk verbodsrecht in essentie ongewijzigd blijven, en dat de verplichtingen die art. 13 oplegt aan de platforms zijn gebaseerd op een los daarvan bestaande zorgplicht van de platforms. Daarvoor zou de e-commercerichtlijn model gestaan kunnen hebben. Deze richtlijn bepaalt dat dienstenaanbieders verplicht kunnen worden om maatregelen te nemen om inbreuk te voorkomen (artt. 12, 13 en 14). Deze plicht geldt ongeacht of zij een beroep kunnen doen op een van de vrijstellingen van aansprakelijkheid. Overweging 48 van deze richtlijn verwijst naar zorgvuldigheidsverplichtingen die op de dienstenaanbieders kunnen rusten en die bij nationale wet zijn vastgesteld. De richtlijngever zou duidelijk moeten maken of het voorgestelde art. 13 een gedeeltelijke harmonisatie van de zorgvuldigheidsverplichting behelst. Onder de *hosting safe harbor* zijn de platforms thans wel verplicht mee te werken aan de uitoefening van het auteursrechtelijk verbodsrecht, maar niet om licenties te sluiten voor het uploaden door gebruikers van audiovisueel materiaal en daarvoor vergoedingen aan rechthebbenden te betalen.

Voor zover lid 1 van art. 13 DSM-richtlijnvoorstel het gebruik van technologieën voor herkenning van inhoud voorschrijft, beoordeelt de commissie auteursrecht die maatregel, en de aanvullende bepalingen in lid 2 en lid 3, een eerste stap in de juiste richting, namelijk het introduceren van waarborgen tegen disproportionele maatregelen. De in lid 1 genoemde maatregelen strekken zich uitdrukkelijk uit tot een verplichting om mee te werken aan toepassing van identificatiesoftware (content-ID systemen), waaronder onder meer filtering- en monitoringsystemen kunnen vallen. In deze zin lijkt de ‘*value gap*’-bepaling onderdeel te zijn van een bredere tendens om verplichtingen, zoals filtering en monitoring, bij internetplatforms te leggen, ook indien die zelf geen auteursrechtelijk relevante handelingen verrichten. Dit roept wel de vraag op hoe art. 13 DSM-richtlijnvoorstel zich verhoudt tot privacy en uitingsvrijheden en het recht van vrijheid van ondernemerschap. De commissie auteursrecht mist in het voorstel een toelichting op dit punt.

IV. Voorstel voor een verordening voor bepaalde online omroepuitzendingen

Naast het DSM-richtlijnvoorstel verdient ook het voorstel voor een verordening voor bepaalde online uitzendingen van omroeporganisaties in dit verband enige aandacht van de commissie auteursrecht. De voorgestelde verordening is een eerste bescheiden stap om de bepalingen van de SatCab-richtlijn (Richtlijn 93/83/EEG) door te trekken naar bepaalde ondersteunende onlinediensten van omroepen, te weten *simulcasting* en *catch up*, alsmede het door derden digitaal heruitzenden van omroepprogramma's vergelijkbaar met kabeldoorgifte.

Bij de consultatie van de EC die voorafging aan dit voorstel voor een Verordening heeft de commissie auteursrecht zich al enigszins gereserveerd uitgelaten over de mogelijkheid van uitbreiding van het "land van oorsprong"-beginsel met bijbehorende injectieleer en van het systeem van verplicht collectief beheer, zoals dat in de SatCab-richtlijn is geregeld voor satellietuitzending resp. de kabeldoorgifrechten. Om te kunnen bepalen of een dergelijke uitbreiding wenselijk is zou beantwoording van de volgende vragen daarbij leidend moeten zijn volgens de commissie auteursrecht: (1) is het wenselijk om het "land van oorsprong"-beginsel met bijbehorende injectieleer uit te breiden naar nieuwe media, zodat het mogelijk wordt om alle rechten in één EU land te regelen? (2) is het wenselijk om bepaalde online exploitatievormen verplicht collectief te maken conform de kabeldoorgifrechten? Volgens de commissie auteursrecht zou op deze principiële vragen als volgt kunnen worden geantwoord.

De commissie auteursrecht kan zich allereerst in beginsel goed vinden in het streven van de Europese wetgever om de regelgeving zo aan te passen dat alle rechten in één EU lidstaat kunnen worden geregeld. In de praktijk is *rights clearance* immers complex. Dat geldt bijvoorbeeld voor het regelen van rechten voor het gebruik van audiovisueel materiaal. Maar ook voor het afspelen van muziek op websites moeten nog steeds licenties worden gesloten met alle platenmaatschappijen en met alle relevante collectieve beheersorganisaties (hierna: cbo's) in alle landen ter wereld. Dit is praktisch lastig te doen. Hetzelfde geldt voor de uitrol van online diensten, zoals iTunes, Netflix en Spotify, en waarschijnlijk in nog sterkere mate voor kleinere online aanbieders die niet de financiële middelen hebben om de essentiële juridische kennis in te kopen. Het is daarom goed dat er naar middelen wordt gezocht om alle rechten voor online exploitatie in één EU lidstaat in één keer te kunnen regelen.

Het valt echter te betwijfelen of dit moet worden vormgegeven door een uitbreiding van het "land van oorsprong"-beginsel met bijbehorende injectieleer al dan niet in combinatie met

een systeem van verplicht collectief beheer conform de kabeldoorgifrechten. De commissie auteursrecht stelt voorop dat kabel en satelliet relatief verouderde verspreidingstechnieken zijn en dat voorzichtigheid moet worden betracht bij het toepassen van techniek-specifieke modellen, zoals die in de SatCab richtlijn zijn neergelegd, op nieuwe technologieën als het internet. Dit is met name het geval wanneer de technieken ver uit elkaar liggen (internet heeft feitelijk niets te maken met satelliet) en de uitgangspunten, zoals de injectieleer, in de praktijk niet goed lijken te werken.

De commissie auteursrecht merkt op dat territorialiteit de essentie is van het probleem dat de Europese wetgever probeert aan te pakken met een uitbreiding van de injectieleer naar online diensten. Ook wil de Europese wetgever de beperkingen van het gebruik van encryptietechnieken, zoals *geo-blocking*, uit de weg ruimen. De commissie auteursrecht meent evenwel dat er niet alleen maar negatieve aspecten kleven aan territorialiteit. Door het territoriaal opsplitsen van rechten kan er door rechthebbenden wellicht meer worden verdiend. Bij het zoeken naar een oplossing moeten alle belangen dus goed met elkaar in evenwicht worden gebracht. Dit betreft niet alleen de belangen van rechthebbenden om voldoende geld te kunnen verdienen aan de exploitatie van hun werken, maar ook het belang van het goed functioneren van de interne markt, het belang van het in stand houden van een voldoende draagvlak voor het auteursrecht, en het belang van consumenten in een afdoende aanbod van auteursrechtelijk beschermde content. Er moet daarbij rekening worden gehouden met zowel de grotere rechthebbenden als de kleinere makers, wier belangen bij het exploiteren van content anders kunnen liggen. Daarnaast is het vinden van een goede oplossing ook belangrijk in de strijd tegen de piraterij. Er is waarschijnlijk een directe relatie tussen het creëren van voldoende legaal aanbod en het tegengaan van piraterij: consumenten lijken de onvrede die zij thans ervaren met betrekking tot het aanbod van legale content te beschouwen als een rechtvaardiging voor het downloaden uit illegale bron.

De commissie auteursrecht beoordeelt de voorgestelde, zeer beperkte uitbreiding van de SatCab-leer naar online diensten niettemin positief, maar plaatst daarbij wel de kanttekening dat de impact ervan waarschijnlijk gering zal zijn, aangezien er relatief weinig verschil is tussen de huidige kabeldoorgifregeling en de regeling zoals die in de online omgeving zal gelden: er blijft een duidelijk onderscheid tussen de initiële uitzending, die rechthebbenden kunnen toestaan of verbieden, en de gelijktijdige doorgifte daarvan op het internet, die valt onder verplicht collectief beheer. Bovendien zijn rechthebbenden niet verplicht tot het geven

van toestemming voor *simulcasting* en *catch up*. Dat zal ook de nodige effecten hebben op de impact van de verordening.

De commissie auteursrecht is van oordeel dat de SatCab-bepalingen voor een specifieke setting zijn geschreven en daarom niet één-op-één kunnen worden doorgetrokken naar andere omroepactiviteiten in de online omgeving. Het is in de ogen van de commissie auteursrecht op dit moment inderdaad niet realistisch om verdergaande bepalingen voor te stellen. Het risico van de gekozen benadering van de EC is wel dat de voorstellen snel achterhaald zullen kunnen blijken, met als gevolg dat de Europese audiovisuele industrie voorbij wordt gestreefd door andere (bijvoorbeeld Aziatische) landen.

Bijlage: Uittreksel van relevante overwegingen en bepalingen uit het Voorstel voor een richtlijn inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt (COM(2016) 593 def.)

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

[...]

Overwegende hetgeen volgt:

[...]

- (5) Op het gebied van onderzoek, opleiding en behoud van cultureel erfgoed maken digitale technologieën nieuwe soorten toepassingen mogelijk die niet duidelijk onder de huidige EU-regels inzake uitzonderingen en beperkingen vallen. Het facultatieve karakter van uitzonderingen en beperkingen waarin de Richtlijnen 2001/29/EG, 96/9/EG en 2009/24/EG op deze gebieden voorzien, kan bovendien een negatief effect hebben op de werking van de interne markt. Dit geldt in het bijzonder voor grensoverschrijdende toepassingen, die steeds belangrijker worden in de digitale omgeving. Daarom moeten de bestaande uitzonderingen en beperkingen in het recht van de Unie die van belang zijn voor wetenschappelijk onderzoek, onderwijs en behoud van het cultureel erfgoed, aan een nieuwe beoordeling worden onderworpen in het licht van deze nieuwe toepassingen. Er moeten verplichte uitzonderingen of beperkingen worden ingevoerd voor het gebruik van tekst- en dataminingstechnologieën op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, illustratie bij onderwijs in de digitale omgeving en voor het behoud van cultureel erfgoed. Voor toepassingen die niet onder de uitzonderingen of beperkingen van deze richtlijn vallen, moeten de uitzonderingen en beperkingen die in het recht van de Unie bestaan, blijven gelden. De Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG moeten worden aangepast.
- (6) De bij deze verordening ingestelde uitzonderingen en beperkingen beogen een billijk evenwicht te bewerkstelligen tussen de rechten en belangen van auteurs en andere rechthebbenden enerzijds, en die van gebruikers anderzijds. Zij kunnen alleen in bepaalde bijzondere gevallen worden toegepast, mits daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan de normale exploitatie van de werken of andere beschermde materialen en de wettige belangen van de rechthebbenden niet onredelijk worden geschaad.
- (7) De bij Richtlijn 2001/29/EG ingestelde bescherming van technische voorzieningen blijft van essentieel belang om de bescherming en de daadwerkelijke uitoefening van de rechten van auteurs en andere rechthebbenden krachtens het recht van de Unie te

verzekeren. Deze bescherming moet worden gehandhaafd maar ook moet worden verzekerd dat het gebruik van technische voorzieningen het genot van de bij deze richtlijn ingestelde uitzonderingen en beperkingen, die van bijzonder belang zijn in een online-omgeving, niet in de weg staat. De rechthebbenden moeten de kans krijgen daarvoor te zorgen met vrijwillige maatregelen. Zij moeten vrij blijven in de keuze van de vorm en de voorwaarden om de begunstigden van de bij deze richtlijn ingestelde uitzonderingen en beperkingen de middelen daartoe te verschaffen, op voorwaarde dat deze middelen passend zijn. Bij gebreke van vrijwillig genomen maatregelen moeten de lidstaten overeenkomstig artikel 6, lid 4, eerste alinea, van Richtlijn 2001/29/EG passende maatregelen nemen.

- (8) Nieuwe technologieën maken geautomatiseerde computeranalyse van informatie in digitale vorm, zoals tekst, geluid, beeld en gegevens, die algemeen bekend is als tekst- en datamining, mogelijk. Dankzij deze technologieën kunnen onderzoekers grote hoeveelheden informatie verwerken en zodoende nieuwe kennis verwerven en nieuwe tendensen ontdekken. Hoewel technologieën voor tekst- en datamining een grote rol spelen in de digitale economie, wordt in brede kring erkend dat tekst- en datamining in het bijzonder gunstig kan zijn voor de onderzoeksgemeenschap en op die wijze innovatie kan aanmoedigen. Onderzoekorganisaties zoals universiteiten en onderzoeksinstituten worden in de Unie echter geconfronteerd met rechtsonzekerheid over de mate waarin zij tekst- en datamining van inhoud kunnen verrichten. In bepaalde gevallen kan tekst- en datamining handelingen inhouden die onder het auteursrecht en/of het sui generis databankenrecht vallen, met name wanneer sprake is van reproductie van werken of andere beschermde materialen en/of opvraging van inhoud uit een databank. Indien er geen uitzondering of beperking van toepassing is, zou een toestemming van de rechthebbenden vereist zijn om dergelijke handelingen te verrichten. Tekst- en datamining kan ook verricht worden met betrekking tot zuivere feiten of gegevens die niet auteursrechtelijk zijn beschermd en in dergelijke gevallen zou geen toestemming vereist zijn.
- (9) De EU-wetgeving bepaalt reeds een aantal uitzonderingen en beperkingen voor toepassingen in wetenschappelijk onderzoek die in het geval van handelingen van tekst- en datamining kunnen worden ingeroepen. Deze uitzonderingen en beperkingen zijn echter facultatief en niet volledig afgestemd op het gebruik van technologieën in wetenschappelijk onderzoek. Wanneer onderzoekers wettige toegang tot inhoud verkrijgen, bijvoorbeeld door middel van abonnementen op tijdschriften of licenties voor open toegang, is het verder mogelijk dat de voorwaarden van de licentie tekst- en datamining uitsluiten. Aangezien onderzoek steeds meer wordt verricht met assistentie van digitale technologie, bestaat het gevaar dat de Unie als onderzoekruimte in haar concurrentiepositie wordt aangetast tenzij maatregelen worden genomen om het gebrek aan rechtszekerheid voor tekst- en datamining aan te pakken.
- (10) Dit gebrek aan rechtszekerheid moet worden aangepakt door te voorzien in een verplichte uitzondering op het reproductierecht alsmede in het recht om opvraging uit een databank te verhinderen. De nieuwe uitzondering mag geen afbreuk doen aan de bestaande dwingende uitzondering voor tijdelijke reproductiehandelingen als vastgesteld in artikel 5, lid 1, van Richtlijn 2001/29, die van toepassing moet blijven voor tekst- en dataminingstechnieken waarin geen kopieën worden gemaakt die verder gaan dan de toepassingsfeer van deze uitzondering. Onderzoekorganisaties moeten ook van de uitzondering kunnen gebruikmaken in het geval van publiek-private partnerschappen.

- (11) Onderzoeksinstituten in de gehele Unie bestaan uit een ruim gamma van diensten die in de eerste plaats tot doel hebben wetenschappelijk onderzoek te verrichten of samen met het onderzoek onderwijsdiensten aan te bieden. Vanwege de diversiteit van dergelijke diensten is het belangrijk een gemeenschappelijke afspraak te maken over de begunstigen van de afwijking. Ondanks de verschillen in rechtsvormen en structuren is het gemeenschappelijke kenmerk van de onderzoeksorganisaties in de lidstaten over het algemeen dat zij handelen zonder winstoogmerk of in het kader van een door de staat erkende taak van openbaar belang. Een dergelijke taak van openbaar belang kan bijvoorbeeld blijken uit de publieke financiering of uit de regelingen die daarvoor getroffen zijn in nationale wetgeving of overheidsopdrachten. Tegelijkertijd mogen organisaties waarop commerciële ondernemingen een beslissende invloed uitoefenen en derhalve controle kunnen uitoefenen vanwege structurele situaties zoals de hoedanigheid van aandeelhouder of vennoot, die aanleiding kunnen geven tot bevoorrechte toegang tot de resultaten van het onderzoek, niet worden beschouwd als onderzoeksorganisaties in de zin van deze richtlijn.
- (12) Aangezien het aantal verzoeken om toegang en de hoeveelheid downloads van hun werken of andere beschermde materialen zeer hoog kan zijn, moeten rechthebbenden de mogelijkheid krijgen om maatregelen te nemen wanneer het risico bestaat op aantasting van de veiligheid en integriteit van het systeem of van de gegevensbanken waar de hosting van de werken of andere materialen plaatsvindt. Deze maatregelen mogen niet verder gaan dan wat noodzakelijk is om de doelstelling, namelijk de veiligheid en de integriteit van het systeem, te verwezenlijken en mogen de daadwerkelijke toepassing van de uitzondering niet in de weg staan.
- (13) Het is niet nodig te voorzien in een compensatie voor rechthebbenden in de gevallen waarin de bij deze richtlijn ingestelde uitzondering voor tekst- en datamining wordt toegepast, aangezien het nadeel gelet op de aard en het toepassingsgebied van de uitzondering minimaal zou moeten zijn.
- (14) Artikel 5, lid 3, onder a), van Richtlijn 2001/29/EG staat de lidstaten toe om beperkingen of restricties te stellen op de rechten inzake reproductie, mededeling aan het publiek en beschikbaarstelling voor het publiek wanneer deze rechten uitsluitend dienen, onder meer, voor toelichting bij het onderwijs. Voorts staan artikel 6, lid 2, onder b), en artikel 9, onder b), van Richtlijn 96/9/EG het gebruik van een gegevensbank en de opvraging of het hergebruik van een substantieel deel van de inhoud daarvan toe ter illustratie bij onderwijs. Wat het toepassingsgebied betreft, is het onduidelijk of deze uitzonderingen of beperkingen ook gelden voor digitale toepassingen. Bovendien is het onduidelijk of deze uitzonderingen of beperkingen zouden gelden wanneer het onderwijs online en dus op afstand wordt gegeven. Voorts voorziet het bestaande kader niet in een grensoverschrijdend effect. Deze situatie kan een belemmering vormen voor de ontwikkeling van digitaal ondersteund onderwijs en afstandsonderwijs. Derhalve is de invoering van een nieuwe dwingende uitzondering of beperking noodzakelijk om te zorgen voor volledige rechtszekerheid wanneer onderwijsinstellingen werken of andere materialen gebruiken in digitale onderwijsactiviteiten, ook online en over de grenzen heen.
- (15) Hoewel de ontwikkeling van afstandsonderwijs en grensoverschrijdende onderwijsprogramma's hoofdzakelijk op het niveau van hoger onderwijs plaatsvindt, worden digitale instrumenten en middelen in toenemende mate gebruikt op alle onderwijsniveaus, met name om de leerervaring te verbeteren en te verrijken. De

uitzondering of beperking als bedoeld in deze richtlijn moet bijgevolg ten goede komen aan alle onderwijsinstellingen in het lager, middelbaar, beroeps- en hoger onderwijs voor zover zij hun onderwijsactiviteiten met niet-commerciële doeleinden verrichten. De organisatiestructuur en de financiering van een onderwijsinstelling zijn niet van doorslaggevend belang om de niet-commerciële aard van de activiteit te bepalen.

- (16) De uitzondering of beperking moet betrekking hebben op digitaal gebruik van werken en andere materialen, zoals het gebruik van delen of uittreksels om de onderwijs- en de daaraan verbonden leeractiviteiten te ondersteunen, te verrijken of aan te vullen. Het gebruik van de werken of andere materialen overeenkomstig de uitzondering of beperking mag alleen plaatsvinden in het kader van onderwijs- en leeractiviteiten die onder de verantwoordelijkheid van onderwijsinstellingen vallen, ook tijdens examens, en dient beperkt te blijven tot hetgeen noodzakelijk is voor het doel van deze activiteiten. De uitzondering of beperking dient te gelden zowel voor toepassing in digitale leermiddelen in de klas als onlinegebruik via het beveiligde elektronische netwerk van onderwijsinstelling, en de toegang daartoe dient te worden beschermd, met name door authenticatieprocedures. De uitzondering of beperking wordt wat illustratie bij het onderwijs betreft ook geacht te gelden voor de speciale toegankelijkheidsbehoeften van personen met een beperking.
- (17) In een aantal lidstaten bestaan, op basis van de toepassing van de in Richtlijn 2001/29/EG bedoelde uitzondering of van licentieovereenkomsten voor verder gebruik, verschillende regelingen om het educatief gebruik van werken en andere materialen te vergemakkelijken. Deze regelingen zijn doorgaans ontwikkeld rekening houdend met de behoeften van onderwijsinstellingen en verschillende onderwijsniveaus. Hoewel het van essentieel belang is het toepassingsgebied van de nieuwe dwingende uitzondering of beperking met betrekking tot digitale toepassingen en grensoverschrijdende onderwijsactiviteiten te harmoniseren, kunnen de toepassingsvoorwaarden verschillen naargelang van de lidstaat, voor zover deze geen belemmering vormen voor de effectieve toepassing van de uitzondering of beperking op grensoverschrijdende gevallen. Dit moet de lidstaten de mogelijkheid bieden om voort te bouwen op de bestaande regelingen op nationaal niveau. Met name kunnen de lidstaten besluiten de toepassing van de uitzondering of beperking geheel of gedeeltelijk afhankelijk te stellen van de beschikbaarheid van passende licenties, die voor ten minste dezelfde toepassingen gelden als die welke volgens de uitzondering zijn toegestaan. Met dit mechanisme zou het bijvoorbeeld mogelijk zijn voorrang te geven aan licenties voor materialen die in de eerste plaats bedoeld zijn voor de onderwijsmarkt. Om te voorkomen dat een dergelijk mechanisme leidt tot rechtsonzekerheid of administratieve lasten voor onderwijsinstellingen, moeten de lidstaten die voor deze aanpak kiezen, concrete maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat licentieregelingen voor digitale toepassingen van werken of andere materialen die bedoeld zijn voor illustratie bij onderwijs, vlot beschikbaar zijn en dat onderwijsinstellingen op de hoogte zijn van het bestaan van dergelijke licentieregelingen.

[...]

- (21) Voor de toepassing van deze richtlijn worden werken en andere materialen geacht permanent deel uit te maken van de collectie van een instelling voor cultureel erfgoed wanneer kopieën eigendom zijn of permanent in het bezit zijn van de instelling voor

cultureel erfgoed, bijvoorbeeld ten gevolge van een overdracht van eigendom of licentieovereenkomsten.

- (22) Instellingen voor cultureel erfgoed moeten profiteren van een duidelijk kader voor de digitalisering en verspreiding, ook over de grenzen heen, van werken of andere beschermde materialen die niet meer in de handel zijn. Wegens de specifieke kenmerken van de collecties van werken die niet meer in de handel zijn, kan het echter zeer moeilijk worden de voorafgaande toestemming van de individuele rechthebbenden te verkrijgen. Dit kan bijvoorbeeld te wijten zijn aan de ouderdom van de werken en andere materialen, hun geringe commerciële waarde of het feit dat zij nooit voor commerciële doeleinden bestemd waren. Er moeten dan ook maatregelen worden genomen om de licentieverlening van rechten op werken die niet meer in de handel zijn en die zich in collecties van instellingen voor cultureel erfgoed bevinden, te vereenvoudigen en derhalve het sluiten van overeenkomsten met grensoverschrijdend effect in de interne markt mogelijk te maken.
- (23) De lidstaten moeten binnen het bij deze richtlijn gestelde kader flexibiliteit krijgen om het specifieke soort mechanisme te kiezen waarmee licenties voor werken die niet meer in de handel zijn, in overeenstemming met hun juridische tradities, praktijken of omstandigheden, kunnen worden uitgebreid tot de rechten van niet door de organisatie voor collectief beheer vertegenwoordigde rechthebbenden. Voor dergelijke mechanismen kan ook worden gedacht aan verruimde collectieve licentieverlening en vermoedens van vertegenwoordiging.
- (24) Voor de toepassing van deze licentiemechanismen is een strikt en goed functionerend systeem voor collectief rechtenbeheer belangrijk. Dat systeem omvat met name regels inzake goed bestuur, transparantie en verslaglegging, alsook regelmatige, zorgvuldige en nauwkeurige verdeling en uitbetaling van de bedragen die aan individuele rechthebbenden verschuldigd zijn, zoals bepaald in Richtlijn 2014/26/EU. Er moeten passende aanvullende waarborgen beschikbaar zijn voor alle rechthebbenden, die de mogelijkheid moeten krijgen om de toepassing van dergelijke mechanismen op hun werken of andere materialen uit te sluiten. De voorwaarden die aan deze mechanismen verbonden worden, mogen de praktische relevantie daarvan voor instellingen voor cultureel erfgoed niet aantasten.
- (25) Gelet op de diversiteit van de werken en andere materialen in de collecties van instellingen voor cultureel erfgoed is het van belang dat de bij deze richtlijn ingevoerde mechanismen voor licentieverlening beschikbaar zijn en in de praktijk kunnen worden ingezet voor verschillende soorten werken en andere materialen, waaronder foto's, geluidsopnamen en audiovisuele werken. Om rekening te houden met de specifieke kenmerken van verschillende categorieën werken en andere materialen wat de wijze van publicatie en distributie betreft, en om de bruikbaarheid van deze mechanismen te bevorderen, kan het zijn dat lidstaten specifieke voorschriften en procedures moeten instellen voor de praktische toepassing van die licentieregelingen. Het is aangewezen dat de lidstaten rechthebbenden, gebruikers en organisaties voor collectief beheer raadplegen wanneer zij dat doen.
- (26) Volgens de internationale geplogenheden mogen de bij deze richtlijn ingestelde licentieverleningsmechanismen voor digitalisering en verspreiding van werken die niet meer in de handel zijn, niet gelden voor werken of andere materialen die voor de eerste maal gepubliceerd zijn, of indien er geen sprake is van publicatie, voor de eerste maal uitgezonden zijn in een derde land, of in het geval van cinematografische of

audiovisuele werken voor werken waarvan de producent zijn zetel of gewone verblijfplaats in een derde land heeft. Deze mechanismen mogen evenmin worden toegepast op werken of andere materialen van onderdanen van derde landen, behalve wanneer deze voor het eerst zijn gepubliceerd of, indien er geen sprake is van publicatie, voor het eerst zijn uitgezonden op het grondgebied van een lidstaat of, in het geval van cinematografische of audiovisuele werken, op werken waarvan de producent zijn zetel of gewone verblijfplaats in een lidstaat heeft.

- (27) Aangezien grootschalige digitaliseringsprojecten aanzienlijke investeringen door instellingen voor cultureel erfgoed kunnen inhouden, mogen de volgens de mechanismen van deze richtlijn verleende licenties voor deze instellingen geen hinderpaal vormen om redelijke inkomsten te genereren voor de dekking van de kosten voor de licentie en de digitalisering en verspreiding van de onder de licentie vallende werken en andere beschermde materialen.
- (28) Er moet op passende wijze informatie worden bekendgemaakt over het huidige en toekomstige gebruik van werken en andere materialen die niet meer in de handel zijn, dat instellingen voor cultureel erfgoed maken op basis van de bij deze richtlijn ingestelde mechanismen voor licentieverlening, en over de bestaande regelingen voor alle rechthebbenden om de toepassing van licenties op hun werken of andere materialen uit te sluiten. Dit is vooral belangrijk voor grensoverschrijdend gebruik binnen de interne markt. Daarom moet worden voorzien in de oprichting van één enkel publiek toegankelijk onlineportaal voor de Unie waar deze informatie gedurende een redelijke termijn voor het publiek beschikbaar wordt gesteld voordat het grensoverschrijdende gebruik plaatsvindt. Krachtens Verordening (EU) nr. 386/2012 van het Europees Parlement en de Raad wordt het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie belast met bepaalde taken en activiteiten, die het met behulp van de eigen begrotingsmiddelen financiert, met als doel de activiteiten van nationale autoriteiten, de particuliere sector en de instellingen van de Unie te faciliteren en te ondersteunen bij het bestrijden maar ook bij het voorkomen van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten. Daarom is het aangewezen een beroep te doen op dat Bureau voor de oprichting en het beheer van een Europees portaal ten aanzien waar deze informatie toegankelijk wordt gesteld.

[...]

- (31) Een vrije en pluralistische pers is van essentieel belang voor de kwaliteit van de journalistiek en de toegang van burgers tot informatie. Zij levert een fundamentele bijdrage tot het publieke debat en de goede werking van een democratische samenleving. Bij de overgang van de drukpers naar de digitale media worden persuitgevers geconfronteerd met problemen om licenties te verlenen voor onlinegebruik van hun publicaties en daarbij hun investeringen terug te verdienen. Aangezien uitgevers van perspublicaties niet als rechthebbenden worden erkend, is het verlenen en het handhaven van licenties in de digitale omgeving vaak complex en inefficiënt.
- (32) De organisatorische en financiële bijdrage die uitgevers leveren in de aanmaak van publicaties van de pers, dient te worden erkend en verder aangemoedigd om de duurzaamheid van het uitgeversbedrijf te garanderen. Daarom moet op het niveau van de Unie een geharmoniseerde rechtsbescherming worden ingesteld met betrekking tot digitale toepassingen voor perspublicaties. Deze bescherming dient daadwerkelijk te worden gewaarborgd door de invoering in het Unierecht van naburige auteursrechten

voor de reproductie en de beschikbaarstelling aan het publiek met betrekking tot digitale toepassingen voor perspublicaties.

- (33) Voor de toepassing van deze richtlijn dient een definitie te worden vastgesteld van het begrip perspublicatie in die zin dat het alleen betrekking heeft op journalistieke publicaties, uitgegeven door een dienstenaanbieder, die in welke media dan ook periodiek of regelmatig worden bijgewerkt, met de bedoeling te informeren of te vermaken. Dergelijke publicaties omvatten bijvoorbeeld dag-, week- of maandbladen met een algemene of specifieke inhoud en websites voor nieuws. Periodieke publicaties die voor wetenschappelijk of academische doeleinden worden uitgegeven, zoals wetenschappelijke bladen, mogen niet vallen onder de bescherming die krachtens deze richtlijn aan perspublicaties wordt verleend. Deze bescherming strekt zich niet uit tot handelingen van hyperlinking die geen mededeling aan het publiek vormen.
- (34) De krachtens deze richtlijn aan uitgevers van perspublicaties verleende rechten dienen dezelfde strekking te hebben als de in Richtlijn 2001/29/EG bedoelde rechten van reproductie en beschikbaarstelling aan het publiek, voor zover het om digitale toepassingen gaat. Zij moeten ook worden onderworpen aan dezelfde bepalingen inzake uitzonderingen en beperkingen als die welke gelden voor de in Richtlijn 2001/29/EG bedoelde rechten, waaronder de uitzondering voor citaten ten behoeve van kritieken of recensies, als vastgesteld in artikel 5, lid 3, onder d), van die richtlijn.
- (35) De bescherming die uit hoofde van deze richtlijn aan uitgevers van perspublicaties wordt verleend, mag geen afbreuk doen aan de rechten van auteurs en andere rechthebbenden op de daarin opgenomen werken en andere materialen, ook wat betreft de reikwijdte waarin auteurs en andere rechthebbenden hun werken of andere beschermde materialen onafhankelijk van de perspublicatie waarvan deze deel uitmaken, kunnen exploiteren. Daarom mogen uitgevers van perspublicaties zich niet beroepen op de hun verleende bescherming ten aanzien van auteurs en andere rechthebbenden. Dit geldt onverminderd contractuele regelingen tussen uitgevers van perspublicaties enerzijds en auteurs en andere rechthebbenden anderzijds.

[...]

- (37) De afgelopen jaren is de werking van de markt voor online-inhoud complexer geworden. Onlinediensten met toegang tot auteursrechtelijk beschermde inhoud die door gebruikers ervan is geüpload zonder dat de rechthebbenden hierbij betrokken zijn, floreren welig en vormen nu een belangrijke bron van toegang tot online-inhoud. Dit heeft invloed op de mogelijkheden voor rechthebbenden om te bepalen of, en onder welke voorwaarden, hun werken en andere materialen worden gebruikt, alsmede op hun kansen om hiervoor een passende vergoeding te verkrijgen.
- (38) Wanneer aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij voorzien in de opslag van en de toegang tot auteursrechtelijk beschermde werken of andere materialen die door de gebruikers ervan zijn geüpload, en zodoende verder gaan dan de loutere beschikbaarstelling van fysieke faciliteiten en een handeling van mededeling aan het publiek verrichten, zijn zij verplicht licentieovereenkomsten met rechthebbenden te sluiten, tenzij zij in aanmerking komen voor de vrijstelling van aansprakelijkheid waarin artikel 14 van Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad voorziet.

Met betrekking tot artikel 14 moet worden nagegaan of de dienstverlener een actieve rol speelt, onder meer door de presentatie van de geüploade werken of andere materialen te optimaliseren of door deze te promoten, ongeacht de aard van de daarvoor gebruikte middelen.

Om de werking van een licentieovereenkomst te verzekeren moeten aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij die zich bezighouden met het opslaan van en het verlenen van publieke toegang tot grote hoeveelheden door hun gebruikers geüploade auteursrechtelijk beschermde werken of andere materialen, passende en evenredige maatregelen nemen, zoals de toepassing van doeltreffende technologieën, om de bescherming van werken of andere materialen te garanderen. Deze verplichting moet ook van toepassing zijn wanneer de aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij in aanmerking komen voor de in artikel 14 van Richtlijn 2000/31/EG omschreven vrijstelling van aansprakelijkheid.

- (39) Voor de werking van technologieën, zoals technologieën voor herkenning van inhoud, is het van uiterst belang dat aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij die zich bezighouden met het opslaan van en het verlenen van publieke toegang tot grote hoeveelheden door de gebruikers ervan geüploade auteursrechtelijk beschermde werken of andere materialen, samenwerking aangaan met rechthebbenden. In dergelijke gevallen moeten de rechthebbenden de nodige gegevens verstrekken om de diensten in staat te stellen hun inhoud te onderzoeken, en moeten de diensten met betrekking tot de gebruikte technologieën transparant zijn ten aanzien van de rechthebbenden, die de geschiktheid ervan moeten kunnen beoordelen. De diensten moeten rechthebbenden met name voorzien van informatie over de aard van de gebruikte technologieën, de manier waarop deze worden toegepast en de mate waarin hiermee resultaten worden geboekt bij de herkenning van inhoud van rechthebbenden. Deze technologieën moeten rechthebbenden ook in staat stellen om van aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij informatie te verkrijgen over het gebruik van hun inhoud waarop een overeenkomst van toepassing is.

[...]

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

TITEL I

ALGEMENE BEPALINGEN

[...]

Artikel 2 *Definities*

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

„onderzoekorganisatie”: een universiteit, een onderzoekinstelling of een andere organisatie die hoofdzakelijk tot doel heeft wetenschappelijk onderzoek te verrichten of wetenschappelijk onderzoek te verrichten en onderwijsdiensten te verstrekken:

(a) zonder winstoogmerk of door herinvestering van alle winst in haar wetenschappelijk onderzoek; of

(b) op grond van een door een lidstaat erkende taak van algemeen belang;

op zodanige wijze dat de toegang tot de door het wetenschappelijk onderzoek voortgebrachte resultaten niet op preferentiële basis kan worden aangewend door een onderneming die een beslissende invloed heeft op dit soort organisatie;

„tekst- en datamining”: een geautomatiseerde analysetechniek voor ontleding van tekst en gegevens in digitale vorm om informatie te genereren zoals patronen, trends en onderlinge verbanden;

„instelling voor cultureel erfgoed”: een voor het publiek toegankelijke bibliotheek, museum of archief of een instelling voor cinematografisch of audiovisueel erfgoed;

„perspublicatie”: een vastlegging van een verzameling literaire werken van journalistieke aard, die ook andere werken of materialen kan omvatten en die een afzonderlijk element onder één titel vormt in een periodiek uitgegeven of regelmatig bijgewerkte publicatie, zoals een krant of een tijdschrift met een algemene of specifieke inhoud, met als doel informatie te verstrekken over nieuws of andere onderwerpen en die via een of ander medium wordt gepubliceerd op initiatief van of onder redactionele verantwoordelijkheid en controle van een dienstverlener.

TITEL II

MAATREGLLEN OM UITZONDERINGEN EN BEPERKINGEN AAN TE PASSEN AAN DE DIGITALE EN GRENSOVERSCHRIJDENDE OMGEVING

Artikel 3

Tekst- en datamining

1. De lidstaten voorzien in een uitzondering op de rechten bedoeld in artikel 2 van Richtlijn 2001/29/EG, artikel 5, onder a), en artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG en artikel 11, lid 1, van deze richtlijn voor reproducties en opvragingen door onderzoekorganisaties om tekst- en datamining te verrichten op werken of andere materialen waartoe zij legale toegang hebben met het oog op wetenschappelijk onderzoek.
2. Elke contractuele bepaling die in strijd is met de in lid 1 bedoelde uitzondering, is niet afdwingbaar.
3. Rechthebbenden kunnen maatregelen nemen met het oog op de veiligheid en de integriteit van de netwerken en gegevensbanken waar de werken of andere materialen worden gehost. Deze maatregelen gaan niet verder dan wat nodig is om die doelstelling te verwezenlijken.
4. De lidstaten moedigen rechthebbenden en onderzoekorganisaties aan om algemeen aanvaarde beste praktijken vast te stellen met betrekking tot de toepassing van de in lid 3 bedoelde maatregelen.

Artikel 4

Gebruik van werken en andere beschermde materialen in digitale en grensoverschrijdende onderwijsactiviteiten

1. De lidstaten voorzien in een uitzondering of beperking op de rechten bedoeld in de artikelen 2 en 3 van Richtlijn 2001/29/EG, artikel 5, onder a), en artikel 7, lid 1, van Richtlijn 96/9/EG, artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2009/24/EG en artikel 11, lid 1, van deze richtlijn om digitaal gebruik van werken en andere materialen dat uitsluitend dient voor illustratie bij het onderwijs, mogelijk te maken voor zover dit wordt gerechtvaardigd door het te bereiken niet-commerciële doel, op voorwaarde dat het gebruik:
 - plaatsvindt in de gebouwen van een onderwijsinstelling of door middel van een beveiligd elektronisch netwerk dat alleen toegankelijk is voor de leerlingen of studenten en het onderwijzend personeel van de onderwijsinstelling;
 - vergezeld gaat van de vermelding van de bron, waaronder de naam van de auteur, tenzij dit niet mogelijk blijkt.
2. De lidstaten kunnen bepalen dat de krachtens lid 1 vastgestelde uitzondering niet van toepassing is in het algemeen of met betrekking tot specifieke soorten werken of andere materialen, voor zover passende licenties om de in lid 1 beschreven handelingen toe te staan, vlot beschikbaar zijn op de markt.

De lidstaten die gebruik maken van de in de eerste alinea bedoelde bepaling, nemen de nodige maatregelen om voor onderwijsinstellingen een passende beschikbaarheid en zichtbaarheid van de licenties voor de in lid 1 beschreven handelingen te waarborgen.
3. Het gebruik van werken en andere materialen dat uitsluitend dient voor illustratie bij het onderwijs via beveiligde elektronische netwerken overeenkomstig de bepalingen van nationaal recht ter uitvoering van dit artikel, wordt geacht uitsluitend plaats te vinden in de lidstaat waar de onderwijsinstelling is gevestigd.
4. De lidstaten kunnen voorzien in een billijke vergoeding voor het nadeel dat rechthebbenden hebben geleden ten gevolge van het gebruik van hun werken of andere materialen uit hoofde van lid 1.

[...]

TITEL III

MAATREGELEN OM DE LICENTIEVERLENING TE VERBETEREN EN EEN RUIMERE TOEGANG TOT INHOUD TE VERZEKEREN

HOOFDSTUK 1

Werken die niet meer in de handel zijn

Artikel 7

Gebruik van werken die niet meer in de handel zijn door instelling voor cultureel erfgoed

1. De lidstaten bepalen dat wanneer een organisatie voor collectief beheer namens haar leden met een instelling voor cultureel erfgoed een niet-exclusieve licentie voor niet-commerciële doeleinden sluit voor de digitalisering, de distributie, de mededeling aan het publiek of de beschikbaarstelling van niet meer in de handel zijnde werken of andere materialen die permanent deel uitmaken van hun collectie, deze niet-exclusieve licentie kan worden uitgebreid tot of kan worden geacht te gelden voor rechthebbenden van dezelfde categorie als die waarvoor de licentie geldt, die niet door de organisatie voor collectief beheer worden vertegenwoordigd, op voorwaarde dat:
 - (a) de organisatie voor collectief beheer op basis van mandaten van rechthebbenden in ruime mate representatief is voor de rechthebbenden in de categorie werken of andere materialen en voor de rechten die het voorwerp uitmaken van de licentie;gelijke behandeling wordt gewaarborgd voor alle rechthebbenden met betrekking tot de voorwaarden van de licentie;
alle rechthebbenden te allen tijde bezwaar kunnen maken tegen het feit dat hun werken of andere materialen worden geacht niet meer in de handel te zijn, en de toepassing van de licentie op hun werken of andere materialen kunnen uitsluiten.
2. Een werk of ander materiaal wordt geacht niet meer in de handel te zijn wanneer het gehele werk of ander materiaal, in alle bijbehorende vertalingen, versies en uitingen, niet beschikbaar is voor het publiek via de gebruikelijke kanalen van de handel en redelijkerwijs niet kan worden verwacht dat het in de handel zal worden gebracht.
De lidstaten zorgen ervoor, in overleg met rechthebbenden, organisaties voor collectief beheer en instellingen voor cultureel erfgoed, dat de voorschriften om te bepalen of werken en andere materialen overeenkomstig lid 1 in licentie kunnen worden gegeven, niet verder gaan dan hetgeen noodzakelijk en redelijk is en niet de mogelijkheid uitsluiten om te bepalen dat een collectie in haar geheel de status van niet in de handel zijnd werk of materiaal krijgt wanneer redelijkerwijs kan worden aangenomen dat alle werken of andere materialen in de collectie niet meer in de handel zijn.
3. De lidstaten bepalen dat de nodige publiciteitsmaatregelen worden genomen met betrekking tot:
 - (a) de aanname dat werken of andere beschermde materialen niet meer in de handel zijn;de licentie, en met name de toepassing ervan op niet-vertegenwoordigde rechthebbenden;
de mogelijkheid voor rechthebbenden om bezwaar te maken, als bedoeld in punt c) van lid 1;

gedurende een redelijke termijn voordat de werken of andere materialen worden gedigitaliseerd, gedistribueerd, aan het publiek meegedeeld of beschikbaar worden gesteld.

4. De lidstaten zorgen ervoor dat de in lid 1 bedoelde licenties worden aangevraagd bij een organisatie voor collectief beheer die representatief is voor de lidstaat waar:
 - (a) de werken of fonogrammen voor het eerst zijn gepubliceerd of, indien er geen publicatie heeft plaatsgevonden, waar zij voor het eerst zijn uitgezonden, uitgezonderd voor cinematografische en audiovisuele werken;de producenten van de werken hun zetel of gewone verblijfplaats hebben, voor cinematografische en audiovisuele werken; of
de instelling voor cultureel erfgoed is gevestigd, wanneer het na redelijke inspanningen niet mogelijk was overeenkomstig de punten a) en b) een lidstaat of een derde land te bepalen.
5. De leden 1, 2 en 3 zijn niet van toepassing op werken of andere materialen van ingezetenen van derde landen uitgezonderd wanneer de punten a) en b) van lid 4 van toepassing zijn.

Artikel 8

Grensoverschrijdende toepassingen

1. Werken of andere materialen die onder een krachtens artikel 7 verleende licentie vallen, kunnen in overeenstemming met de voorwaarden van de licentie door de instelling voor cultureel erfgoed worden gebruikt in alle lidstaten.
2. De lidstaten zorgen ervoor dat informatie om de identificatie van onder een licentie uit hoofde van artikel 7 vallende werken of andere materialen mogelijk te maken en informatie over de mogelijkheden van rechthebbenden om bezwaar te maken als bedoeld in artikel 7, lid 1, onder c), gedurende ten minste zes maanden voordat de werken of andere materialen worden gedigitaliseerd, gedistribueerd, aan het publiek meegedeeld of beschikbaar worden gesteld in andere lidstaten dan die waarin de licentie wordt verleend, en voor de hele geldigheidsduur van de licentie, voor het publiek toegankelijk wordt gesteld via één portaalsite.
3. De in lid 2 bedoelde portaalsite wordt overeenkomstig Verordening (EU) nr. 386/2012 opgericht en beheerd door het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie.

Artikel 9

Dialogo met belanghebbenden

De lidstaten verzekeren een regelmatige dialoog met representatieve organisaties van gebruikers en rechthebbenden en met andere relevante belangenorganisaties om per sector de relevantie en de bruikbaarheid van de in artikel 7, lid 1, bedoelde mechanismen voor licentieverlening te bevorderen, om de efficiëntie van de in dit hoofdstuk omschreven waarborgen voor rechthebbenden, met name wat publiciteitsmaatregelen betreft, te verzekeren en indien nodig bijstand te verlenen bij het opstellen van de in artikel 7, lid 2, tweede alinea, bedoelde voorschriften.

[...]

TITEL IV

MAATREGELEN OM DE GOEDE WERKING VAN DE MARKT VOOR AUTEURSRECHTEN TE VERZEKEREN

HOOFDSTUK 1

Rechten op publicaties

Artikel 11

Bescherming van perspublicaties met betrekking tot digitale toepassingen

1. De lidstaten verlenen uitgevers van perspublicaties de in artikel 2 en artikel 3, lid 2, van Richtlijn 2001/29/EG bedoelde rechten voor het digitale gebruik van hun perspublicaties.
2. De in lid 1 bedoelde rechten doen niet af en zijn op generlei wijze van invloed op rechten waarin de wetgeving van de Unie voorziet voor auteurs en andere rechthebbenden ten aanzien van werken en andere materialen die in een perspublicaties zijn opgenomen. Deze rechten kunnen niet worden tegengeworpen aan deze auteurs en andere rechthebbenden en kunnen hen in het bijzonder niet het recht ontnemen om hun werken en andere materialen te exploiteren onafhankelijk van de perspublicatie waarin zij zijn opgenomen.
3. De artikelen 5 tot en met 8 van Richtlijn 2001/29/EG en Richtlijn 2012/28/EU zijn van overeenkomstige toepassing op de in lid 1 bedoelde rechten.
4. De in lid 1 bedoelde rechten vervallen 20 jaar na het verschijnen van de perspublicatie. Deze termijn wordt berekend vanaf de eerste dag van januari van het jaar volgend op de datum van publicatie.

[...]

HOOFDSTUK 2

Bepaalde vormen van gebruik van beschermde inhoud door onlinediensten

Artikel 13

Gebruik van beschermde inhoud door aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij die grote hoeveelheden door hun gebruikers geüploade werken en andere materialen opslaan en toegang daartoe verlenen

1. Aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij die grote hoeveelheden door hun gebruikers geüploade werken en andere materialen opslaan en publieke toegang daartoe verlenen, nemen in samenwerking met rechthebbenden maatregelen om de werking van overeenkomsten met rechthebbenden voor het gebruik van hun werken of andere materialen te verzekeren en om via samenwerking met de dienstenaanbieders te voorkomen dat op hun diensten door rechthebbenden aangewezen werken of andere materialen beschikbaar worden gesteld. Deze maatregelen, zoals het gebruik van effectieve technologieën voor herkenning van

inhoud, zijn passend en evenredig. Dienstenaanbieders verstrekken rechthebbenden passende informatie over de invoering en de werking van de maatregelen, alsmede, indien van toepassing, passende verslagen over de herkenning en het gebruik van de werken en andere materialen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de in lid 1 bedoelde dienstverleners klacht- en schadevergoedingsmechanismen instellen die beschikbaar zijn voor gebruikers in geval van geschillen over de toepassing van de in lid 1 bedoelde maatregelen.
3. De lidstaten bevorderen indien nodig de samenwerking tussen aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij en rechthebbenden door middel van dialogen met belanghebbenden om beste praktijken, zoals passende en evenredige technologieën voor herkenning van inhoud, te bepalen rekening houdend onder meer met de aard van de diensten, de beschikbaarheid van technologieën en de doeltreffendheid ervan in het licht van de technologische ontwikkelingen.

[...]